

## Ympäristövaliokunta

### Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023

#### Valtiovarainvaliokunnalle

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020—2023 (VNS 2/2019 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 11.11.2019.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Tarja Sinivuori-Boldt, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Mikko Friipyöli, ympäristöministeriö
- rakennusneuvos Timo Tähtinen, ympäristöministeriö
- lakimies Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto

#### VALIOKUNNAN PERUSTELUT

##### *Yleistä*

Ympäristövaliokunta on tarkastellut julkisen talouden suunnitelmaa pääasiassa oman hallinnon-alansa kannalta, mutta myös laajemmin kestäväen kehityksen ja useille hallinnonaloille kohdentuvan ilmastopolitiikan näkökulmasta. Valiokunta viitaten talousarvioehdotuksesta antamaansa lausuntoon YmVL 5/2019 vp kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota erityisesti seuraaviin näkökohtiin.

Ympäristöministeriön pääluokan määrärahojen kokonaistaso alenee kehyskaudella 278 milj. eurosta 205 milj. euroon. Tämä johtuu kehyskauden alussa toteutettavista osin kertaluonteisista lisäyksistä erityisesti luonnonsuojeluun. Valiokunta pitää erinomaisena lähes 100 milj. euron panostusta luonnonsuojeluun, mutta toteaa samanaikaisesti, että erityisesti luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä ei ole saatu pysäytettyä, ja heikko kehitys tältä osin vaatii lisätoimia myöhemminkin.

## Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp

Talousarvioehdotukseen on muutaman vuoden ajan sisältynyt kestävästä kehitystä kuvaava osio, jossa tiivistetään kunkin hallinnonalan keskeiset toimet kestävästä kehityksen edistämiseksi. Suomi on kansainvälisesti edelläkävijän asemassa pyrkiessään omaksuma kestävästä kehityksen osaksi budjettisuunnittelua. Valiokunta kannustaa kehittämään arviointia edelleen lisäämällä hallitusohjelman mukaisesti perinteisten taloudellisten mittareiden lisäksi ja tueksi myös sosiaalista sekä ekologista hyvinvointia kuvaavia mittareita. Toimien vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että kestävästä kehityksen tavoitteet sisällytetään keskeiseksi osaksi kunkin hallinnonalan toimintaa. Tärkeää on myös varmistua siitä, ettei erilaisilla tukimekanismeilla samanaikaisesti aiheuteta lisäkuormitusta ympäristöön, kun sitä toimilla toisaalla pyritään hillitsemään. Valiokunta korostaakin tarvetta varmistaa eri hallinnonalojen politiikkojen johdonmukaisuutta ja tehokkuutta sekä hallinnon eri sektoreiden yhteistyötä kestävästä kehityksen mukaisen toiminnan suunnittelussa ja resursoinnissa.

OECD on kehittänyt arviointityökalun ympäristölle haitallisten tukien määrittämiseksi. Tätä työkalua on hyödynnetty myös Suomessa toteutetuissa selvityksissä, joissa on kartoitettu ympäristölle haitallisia tukia. Ympäristölle haitallisia tukia sisältyy etenkin verojärjestelmään. Niitä on kuitenkin myös määrärahojen joukossa. Ympäristön kannalta haitallisilla tuilla on yleensä myönteisiä vaikutuksia muiden politiikkatavoitteiden kannalta, mikä tulee ottaa huomioon niitä arvioitaessa. Talousarvioehdotuksessa on OECD:n arviointimallin mukaisesti arvioitu haitalliset verot, jotka rakenteellisesti suosivat fossiilisten polttoaineiden säilyttämistä. Arvion mukaan ympäristölle haitalliset tuet ovat yhteensä n. 3,6 mrd. euroa, josta 1,4 mrd. kohdentuu liikennesektoriin, 1,1 mrd. maataloussektorille ja 1,1 mrd. energiasektorille.

Hallitusohjelman kunnianhimoiset ilmastotavoitteet ja rakenteelliset muutokset, joilla edistetään vähähiilistä kierto- ja biotaloutta ja puhtaita ratkaisuja, luovat kestävästä kasvua ja hyvinvointia edistäen myös vientimahdollisuuksia. Talousarvioehdotus sisältää tavoitteiden toteuttamiseksi ennätyksellisen määrän uusia tai uudelleen käyttöön otettavia avustus- ja tukimäärärahoja, jotka edellyttävät rahoitusta myös kehyskaudella. Suurten, rakenteellisten uudistusten valmistelu, kuten ekologinen verouudistus mukaan lukien turpeen verokohtelu tai haitallisten yritystukien poisto, on vielä kesken. Talousarvioehdotuksessa puretaan parafiinisen dieselöljyn veronalennus, 110 milj. euroa. Energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmä on tarkoitus poistaa vuodesta 2022 alkaen ja alentaa II veroluokan sähkövero budjettineutraalisti. Valiokunta korostaa tarvetta tehdä rakenteellisia uudistuksia koskevia päätöksiä pian, jotta uudistukset voidaan toteuttaa kehyskaudella.

Valiokunta korostaa myös julkisten hankintojen merkittävää potentiaalia julkisen talouden ekologisen kestävyuden parantamisessa sekä ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteuttamisessa muiden ohjauskeinojen rinnalla. Syyskuussa 2019 on aloitettu työ yhteisen julkisten hankintojen strategian laatimiseksi valtiovarainministeriön johdolla, mutta siten, että sektoriministeriöt edistävät kukin oman hallinnon alansa tavoitteita yhteisten linjausten mukaisesti. Julkisten hankintojen volyymi on niin suuri, 35 miljardia kansantalouden tasolla, että se voi olla myös merkittävä markkinavaikuttaja uusien energia- ja resurssitehokkaiden ratkaisujen ja cleantech-ratkaisujen hankijana. Julkisten hankintojen kautta voidaan siten edistää myös uusien ratkaisujen kehittämistä ja testaamista ensin kotimarkkinoilla ja näiden referenssien kautta edistää myös vientipotentiaalia. Valiokunta korostaa, että potentiaalın hyödyntäminen käytännössä edellyttää kuntien osaamisen kehittämistä ja parhaiden käytäntöjen levittämistä. Tätä edistämään perustettu Kestävien ja inno-

## Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp

vatiivisten hankintojen osaamiskeskus KEINO tukee hankintayksiköitä käytännön työssä. Valiokunta korostaa, että KEINOn jatkuvuus ja siten mahdollisuus pitkäjänteiseen työhön tulee turvata tavoitteiden saavuttamiseksi.

### *Ilmastotoimet*

Taluarvioesityksen mukaan hiilineutraaliuteen liittyviä tavoitteita edistetään vuonna 2020 yhteensä noin 2,0 mrd. eurolla. Tämä on arviolta 347 milj. euroa enemmän kuin mitä vuoden 2019 varsinaisessa taluarviossa budjetoitiin vastaaviin toimiin. Hallitusohjelman mukaiset pysyvät ja kertaluonteiset määrärahalisäykset luonnonsuojeluun, maatalouteen, kiertotalouteen ja kehitysyhteistyöhön ovat suurimmat panostukset tältä osin. Valiokunta korostaa, että hiilineutraaliustavoite vuonna 2035 edellyttää nykyistä voimakkaampia toimia ja niiden tukia, mikä nostaa paineita myöhemmille lisäpanostuksille kehyskaudella.

Kokonaisvaltaisen ilmastopolitiikan kannalta on välttämätöntä tarkastella toimia kaikilla hallinnonaloilla. Onkin hyvä, että kaikilla hallinnonaloilla on tunnistettu tavoite ilmastomuutoksen hillinnästä ja siirtymästä vähähiiliseen yhteiskuntaan. Tavoitteena on lisätä ilmastopolitiikan pitkäjänteisyyttä, suunnitelmallisuutta sekä toimien kustannustehokkuutta panemalla toimeen vuoteen 2030 ulottuvan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman mukaisia toimia ja raportoimalla niistä eduskunnalle ilmastolain mukaisesti.

Valiokunta korostaa ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen haasteiden mittavuutta ja tarvetta systeemiseen muutokseen yhteiskunnan rakenteiden muuttamiseksi kestäviksi.

Valiokunta korostaa, että kunnianhimoiset ilmastovaatimukset edistävät kotimaista kysyntää ja luovat näin samalla kotimaisia referenssejä ja siten edistävät myös puhtaan teknologian vientimahdollisuuksia. Ilmastopolitiikan toteuttaminen tuo siten samalla taloudellista kasvua ja turvaa hyvinvointia tulevaisuudessakin. Ilmastopolitiikkaa toteutettaessa tulee kuitenkin huolehtia sen sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, mikä edellyttää tulevaisuudessa uudenlaisia tapoja kompensoida tarvittaessa ilmastopolitiikasta johtuvaa kustannustason nousua etenkin pienituloisille.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kehyskaudella pyritään tehokkaasti purkamaan uusiutuvan energian pientuotannon hallinnollisia esteitä ja edistämään esimerkiksi aurinkoenergiaratkaisujen käyttöön ottamisen kannattavuutta asunto-osakeyhtiöissä. Korjausavustukset ovat tarpeellisia kotitalouksien tukemiseksi kestävien ratkaisujen toteuttamiseksi lämmitysjärjestelmissään, sillä muutos kohti hiilineutraaleja ratkaisuja tulee saada aikaan pian. Uudisrakentamisen kautta muutos toteutuu liian hitaasti, ja siksi olemassa olevan rakennuskannan korjaamiseen tarvitaan kannustimia. Varsinkin energian hinnan noustessa kestävien lämmitystaparatkaisujen takaisinmaksuaika lyhenee, joten usein energiaremontit ovat joka tapauksessa taloudellisesti kannattavia. Taloudellisilla kannustimilla korjauksia on mahdollista saada liikkeelle hyvinkin nopeasti. Valtion tulee edistää myös riippumatonta informaatio-ohjausta, sillä taloyhtiöiden ja isännöitsijöiden teknis-taloudellisen osaamisen puutteet voivat vähentää energiaremonttien houkuttelevuutta.

Maankäyttösektorin ilmastopolitiikan edistämiseen ehdotetaan 19,8 milj. euron lisäystä luonnonvaratalouteen maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa momentille 30.40.22 (Luonnonvara-

## Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp

ja biotalouden edistäminen). Hiilinielujen vahvistamiseen ja maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseen ehdotetaan 10 milj. euron pysyvää lisäystä, joka nousee 14,5 milj. euroon vuodesta 2021 alkaen. Valiokunta korostaa, että maankäyttösektorin päästöjen vähentämisen hintaa on vielä vaikea arvioida pidemmällä tähtäimellä, sillä se riippuu osaltaan koko EU:n laajuisista toimituksista ja EU:n päätöksistä, joita ei vielä ole tehty. Epävarmuudesta johtuen laskennallista rasiitetta ja aiheutuvia kustannuksia on arvioitava kehyskaudella uudelleen.

### *Ympäristön- ja luonnonsuojelu*

Valiokunta pitää perusteltuna, että kehyskaudella panostetaan luonnonsuojelun lisäksi erityisesti bio- ja kiertotalouteen, toimiin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi sekä Itämeren ja vesien tilan parantamiseen. Strategisen kiertotalouden edistämishojelman toteuttamiseen varataan vuosille 2021—2023 yhteensä 2,7 milj. euroa. Tärkeä on myös panostus jätteiden ja sivuvirtojen tietolustan ylläpitokustannuksiin ennen kuin kustannuksia on mahdollista kattaa maksuilla.

Valiokunta korostaa pitkäjänteisen työn merkitystä vesiensuojelussa. Tulokset näkyvät hitaasti, mutta pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta. Vesiensuojelun tehostamisohjelman perustana ovat vesien- ja merenhoidon suunnitelmat ja toimenpideohjelmät. Ohjelman avulla pyritään kohdentamaan konkreettisia toimenpiteitä vaikuttavimpiin vesien tilaa parantaviin toimiin, vahvistamaan toimijoiden yhteistyötä sekä ottamaan käyttöön uusia toimintatapoja ja menetelmiä.

Etelä-Suomen metsien toimintaohjelman METSON toimeenpanon jatkaminen tavoitteidensa mukaisesti loppuun on tärkeä keino luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi, mutta toimia tarvitaan myös talousmetsissä muun muassa jatkamalla kehitystä metsänkäsittelymenetelmien monipuolistamiseksi. Heikentyneiden elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelma Helmi on tärkeä uusi keino toteuttaa luonnon monimuotoisuuden suojelun toimintaohjelmaa. Tarvetta pittempiaikaiselle rahoitukselle on tältäkin osin, sillä Helmi-ohjelmasta valmistellaan vuoden 2020 aikana valtioneuvoston periaatepäätöstä, jossa on tarkoitus asettaa ohjelman tavoitteet vuoteen 2030 saakka. Luonnon monimuotoisuuden ja uhanalaisten lajien suojelemiseksi tulee tehostaa haitallisten vieraslajien poistamista esimerkiksi lintukosteikoista.

Myös Metsähallituksen hoidossa olevien kansallispuistojen ja muiden retkeilyalueiden korjausvelka on niin huomattava, että sen poistaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä. Erityisesti Metsähallituksen hoitoon joitakin vuosia sitten siirtyneiden linnoitusten, linnanraunioiden ja muiden arvokkaiden historiallisten kohteiden hoitaminen on haastavampaa ja kalliimpaa kuin vaellusreitien tai palveluvarustuksen ylläpito. Kulttuuriperintökohteiden osalta korjausvelan määräksi on arvioitu jopa 70 milj. euroa, joten nyt esitetty tasokorotus ei ratkaise tätä ongelmaa. Valiokunta korostaa, että kehyskaudella tulee pyrkiä selvittämään vaikuttavin tapa hoitaa ja rahoittaa kulttuuriperintökohteiden asianmukainen huolenpito.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat alueellisina viranomaisina ympäristöhallinnon tehtäviä, joita ovat ympäristönsuojelu, alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus, luonnonsuojelu, ympäristön tilan seuranta sekä vesivarojen käyttö ja hoito. Valiokunta toteaa, että ELY-keskusten toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan momentille 32.01.02. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa ELY-keskusten hallinnollisesta ohjaamisesta, mutta ympäristöministeriö asettaa tulosohjauksessa hallinnonalansa tulostavoitteet. Valiokunta koros-

## Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp

taa tarvetta turvata ympäristöhallinnon toimivuus ja laatu. Aikaisemmat kehysleikkaukset ovat supistaneet ELY-keskusten henkilöstöä myös ympäristövastuualueelta siten, että samanaikaisten eläköitymisten aiheuttamaa osaamisen poistumista on vaikea korvata sisäisin joustoin. ELY-keskusten ympäristövastuualueiden htv-määrä on vuodesta 2010 vuoteen 2018 pienentynyt 26 %. ELY-keskusten ympäristövastuualueiden voimavaratilanne vaihtelee eri puolilla Suomea, mutta erityisesti Uudenmaan ELY-keskuksen alueella on uhkana toiminnan laadun heikkeneminen, jos esitetyt vähennykset toteutuvat. Valiokunta korostaa, ettei lakisääteisten tehtävien hoitoa eikä asiakaspalvelun tasoa tule vaarantaa. Hallinnon palvelutason heikkeneminen voi myös haitata paitsi ympäristönsuojelun valvonnan laajuutta ja tehokkuutta, välillisesti myös taloudellista toimeliaisuutta alueella.

Valiokunta toteaa, että ilmastonmuutoksen haasteeseen vastaaminen edellyttää hyvää tietopohjaa luonnon mekanismeista, niiden syy-seuraussuhteista ja vaikuttavista keinoista päästöjen vähentämiseksi. Tarvetta on aikaisempaa enemmän myös monitieteelliselle, poikkihallinnolliselle lähestymistavalle. Yhtenä käytännön osoituksena tästä on se, että Ilmastopaneelin asiantunteumuksen kysyntä on kasvanut. Ilmastopaneeli on nopeasti vakiinnuttanut paikkansa tieteellisenä, riippumattomana asiantuntijaelimenä, ja sillä on tärkeä rooli riippumattoman tiedon tuottajana poliittisen päätöksenteon taustaksi ja kansalaiskeskusteluun. Valiokunta katsoo, että myös luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on ilmastonmuutoksen tavoin vaikeutuva haaste, jonka osalta on myös tarvetta vahvistaa tieteellisen, riippumattoman asiantuntijatiedon saamista niin poliittisen päätöksenteon valmisteluun kuin kansalaiskeskusteluunkin. Ilmastopaneelin tarjoaman mallin pohjalta Suomessa on aloittanut toimintansa Luontopaneeli, mutta sen rahoitusta ei ole Ilmastopaneelin tavoin turvattu eikä sen toiminta ole vielä Ilmastopaneelin tavoin vakiintunut. Valiokunta korostaa tarvetta turvata Luontopaneelin pitkäjänteinen rahoitus.

### *Asuntopolitiikka*

Ympäristövaliokunta on viime vuosina korostanut useaan kertaan tarvetta pitkäjänteiseen asuntopolitiikkaan katsoen, että tavoitteena tulee olla hallituskaudet ylittävä, pitempiaikainen kehittämisohjelma. Ympäristövaliokunnan lausunnon YmVL 1/2018 vp ja tarkastusvaliokunnan asuntopolitiikan kehittämistä laajasti koskevan mietinnön TrVM 3/2018 vp johdosta hyväksytyillä lausumilla eduskunta edellyttää, että asuntopolitiikasta laaditaan kokonaisvaltainen ja tavoitteellinen kahdeksan vuoden kehittämisohjelma. Kehittämisohjelman osana tulee laatia asuinalueiden myönteisen kehityksen tueksi ja eriytymisen ennaltaehkäisemiseksi yli hallinnonalarajojen ulottuva asuinalueiden kehittämisohjelma, jolla turvataan pitkäjänteisesti palveluiden ja asumisen hyvä taso ja vahvistetaan asuinalueiden elinvoimaisuutta. Lisäksi ohjelman yhteydessä tulee selvittää, kuinka elinkeino-, alue- ja koulutuspolitiikalla voidaan ennaltaehkäistä taantuvien alueiden asumisen ongelmia. Asuntopoliittisen kehitysohjelman organisointi on parhaillaan viimeisteltävänä. Hallitusohjelman mukaisesti valmisteltava selonteko tulee antaa eduskunnalle syksyllä 2020. Valiokunta pitää parlamentaarista ulottuvuutta valmistelussa hyvin tärkeänä ja pitää selontekoa merkittävänä mahdollisuutena kehittää asuntopolitiikan pitkäjänteisyyttä.

Muilta osin valiokunta viittaa asuntopolitiikan osalta talousarvioehdotuksesta antamaansa lausuntoon YmVL 5/2019 vp.

## Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp

Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelman tavoitteena on julkisten rakennusten tervehdyttäminen ja kaikkien sisäilmasta oireilevien hoidon ja kuntoutuksen tehostaminen. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana toteutetaan toimia, joilla vakiinnutetaan normaaliin kiinteistönpitoon menettelytapa, jossa rakennusten kunto, tarkoitukseensa sopivuus ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan säännönmukaisesti ja tilannetta arvioidaan moniammatillisessa yhteistyössä. Ohjelman rahoitukseen esitetään 1,5 milj. euron määrärahaa valtioneuvoston kanslian pääluokassa (23.01.25). Valiokunta korostaa tarvetta pitkäjänteiseen työhön rakennusten sisäilmaongelmien vähentämiseksi. Ohjelman toimeenpano edellyttää toimia useilla hallinnonaloilla, ja sen tavoitteita voidaan välillisesti tukea myös muissa hankkeissa, joita ovat esimerkiksi sosiaaliturvan kokonaisuudistus, maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus ja esimerkiksi KEINO-osaamiskeskuksen työ kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen kehittämiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä kiirehtiä konkreettisia toimia sisäilmaongelmista kärsivien auttamiseksi.

Valiokunta katsoo, että kestävä rahoituksen periaatteiden edistämistä tulisi vahvistaa niin Suomen kuin Euroopan tasolla. Vähähiilisten sijoituskohteiden luokittelu vauhdittaisi sitä, että huomisen sijoituspäätökset tehdään oikein kannustimin.

### VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

*että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 7.11.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hannu Hoskonen kesk  
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr  
jäsen Inka Hopsu vihr  
jäsen Petri Huru ps  
jäsen Mai Kivelä vas  
jäsen Johan Kvarnström sd  
jäsen Sheikki Laakso ps (osittain)  
jäsen Niina Malm sd  
jäsen Sari Multala kok  
jäsen Mikko Ollikainen r  
jäsen Mauri Peltokangas ps  
jäsen Saara-Sofia Sirén kok  
jäsen Katja Taimela sd  
jäsen Mari-Leena Talvitie kok  
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

**Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp**  
**Eriävä mielipide 1**

**ERIÄVÄ MIELIPIIDE 1**

**Perustelut**

Suomalaisten kansallinen etu on aina perussuomalaisen politiikan ytimessä ja sen lähtökohtana. Tarjoamme työtä, turvaa ja oikeudenmukaisuutta suomalaisille. Ketään ei jätetä yksin. Kaikille suomalaisille taataan hyvät edellytykset menestymiseen työn ja yrittämisen kautta.

Ensinnäkin perussuomalaisten eduskuntaryhmä korostaa, että missään tukijärjestelmissä ei pidä olla tuulivoiman tuotantotukia mukana, koska maalle rakennetuista vaihtoehtoisista sähköntuotantotavoista tuulivoima on jo nyt edullisin tapa tuottaa sähköä. Samaten katsomme, että tuulivoimarakentamisen haittoja, kuten melu, välke ja muut haitat, ei myöskään ole juuri lainkaan huomioitu tukiratkaisuissa. Näin ollen vaadimme tukien maksatusten keskeyttämistä, kunnes kaikki terveystutkimukset asiassa on tehty. Muistutamme myös siitä, että eri tuulivoimayhtiöt ovat tietoisesti liioitelleet alan työllisyysvaikutuksia muiden muassa kunnille markkinoidessaan ao. hankkeita. Tämäkin asettaa tuulivoimatukien maksatukset "harmaalle vyöhykkeelle", koska tukien maksatusten ehtona on oikean tiedon antaminen viranomaisahoille läpi koko lupaprosessin. Perussuomalaiset katsoo samaten, että uusiutuvien energialähteiden tuotantotukia tärkeämpää olisi panostaa tuotekehitys- ja tutkimusrahoitukseen sekä investointitukiin. Näin voidaan kehittää edelleen teknologisia ratkaisuja, joilla hiiltä ja öljyä raaka-aineenaan käyttävien voimalaitosten ominaispäästöt olisivat minimoitavissa. Totuus kuitenkin on, että muualla Euroopassa esimerkiksi hiiltä käyttäviä laitoksia ei tulla ajamaan alas vielä kymmeneen vuosiin. Meidän pitää myös eduskuntaryhmämme mielestä ylläpitää näitä voimalaitoksia toiminnassa juuri huoltovarmuutemme johdosta. On myös selvää, että yritystukipalettia tulee jatkossa tarkastella esimerkiksi siten, että se rajataan riittävän pitkällä siirtymäkaudella niihin yrityksiin, joiden alkutaivalta ja investointeja tukemalla yritys voi työllistää suomalaisia ja innovoida tuotteita ja palveluita, jotka ovat pitkällä tähtäimellä itsessään kannatettavia. Emme myöskään halua ajaa alas ns. ympäristölle haitallisia tukia, koska se merkitsisi yhä enemmän määrin maataloutemme kannattavuuden heikkenemistä.

Samaan asiakokonaisuuteen liittyvät voimallisesti myös hallituksen kunnianhimoiset ilmastotavoitteet sekä muut rakenteelliset muutokset ja veroudistukset, joita me perussuomalaiset emme voi kannattaa. Hyvänä huonona esimerkkinä tällaisesta uudistuksesta toimii juuri ekologinen veroudistus, mikä pitää sisällään sekä turpeen epäasiallisen verokohtelun että parafiinisen dieselöljyn veronalennuksen poiston. Nämä ovat juuri sellaisia negatiivisia uudistuksia, joista koituu ainakin pitkällä aikavälillä sekä yrityksille että teollisuudellemme todellista haittaa. Pidämme myös hallituksen hiilineutraaliustavoitetta (vuosi 2035) täysin epäonnistuneena ajatuksena. Se tulee myös hyvin kalliiksi sekä asukkaille että yrityksille.

Toisaalta myös julkisten rakennusten home- ja sisäilmakorjauksiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Perussuomalaisten mielestä kenenkään ei tulisi enää joutua asumaan tai oleskelemaan kosteus- tai homevaurioisissa tiloissa. Lisäksi eduskuntaryhmämme näkee, että rakennuskannasta huolehtiminen tulee nostaa poliittisen asialistan kärkipäähän, koska rakennukset ovat iso osa kansallisvarallisuuttamme.

**Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp**  
**Eriävä mielipide 1**

Samaten sekä valiokuntaryhmämme että eduskuntaryhmämme haluavat muistuttaa siitä, että vaikka luonnonsuojelu on sinänsä tärkeää tietyillä alueilla maassamme, niin tähän sektoriin ei tarvitse palkata uutta määräaikaista henkilöstöä, ei ainakaan nyt. Emme pidä ryhmänä hyvänä sitä, että nykyinen istuva hallitus on lisäämässä henkilöstömenoja siten, että se lisäisi roimasti henkilöstön määrää ja menoja nimenomaisesti juuri määräaikaississa luonnonsuojelua ylläpitävissä valmistelemissa työtehtävissä, etenkin, kun nämä työpaikat voidaan nähdä vihervasemmiston ylläpitäminä suojatyöpaikkoina. Edellä mainittujen syihin vedoten haluamme vähentää henkilöstömenoja juuri tällä sektorilla.

On myös muistettava, että esitämme omassa vaihtoehtobudjetissamme, samoin kuin julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2020—2030 tietyt rajauksia sekä määrärahojen siirtoja luontoalueiden hankintamenoihin. Tämän johdosta me perussuomalaiset esitämme, että siirretään määrärahoja itse luontoalueiden maahankinnasta ja suojelusta kestävä puuntuotannon tuen turvaamiseen (Kamera). Täten me voimme yhä aktiivisemmin hoitaa metsiämme ja täten taata metsäteollisuudellemme puunsaannin myös jatkossa.

Nyky-yhteiskunnassa yhtenä isona tekijänä tulee myös huomioida se, että työn perässä muuttavan työntekijän kannalta on olennaista, etteivät tällaiset henkilöt joudu kahden asunnon loukuun. Näin ollen eduskuntaryhmämme haluaakin ottaa ns. muuttoavustuksen käyttöön, jotta voidaan kannustaa työntekijää vastaanottamaan työ silloinkin, kun se edellyttäisi muuttamista uudelle paikkakunnalle, ja täten pelkän työn vastaanottaminen aiheuttaisi työntekijälle vain kustannuksia. Tätä mainitsemaamme hanketta voitaisiin ensi alkuun viedä eteenpäin pilotti- eli kokeiluhankkeena. Samaten haluamme esittää lisäpanostusta liikkuvuusavustuksiin. Tähän tarkoitukseen voisi saada avustusta silloin, kun työ kestää vähintään kaksi kuukautta tai kokoaikatyössä työmatka kestää yli kolme tuntia päivässä tai osa-aikaisessa työssä yli kaksi tuntia päivässä.

Maassamme vietettiin taannoin taas asunnottomien yötä. Suomessa on noin 5 000 asunnottomia, joista noin viidennes elää täysin tyhjän päällä. Kehitys on ollut viime vuosina parempaan päin, mutta tilanne ei tällä vuosituhannella ole kuitenkaan muuttunut olennaisesti, ei ainakaan suomalaisten osalta. Me perussuomalaiset olemme varsinkin ihmeissämme siitä, että kantaväestöllä ei ole asuntoja, mutta muualta tulleilta kyllä sellainen löytyy, vieläpä täysin kalustettuna.

Ensisijainen ratkaisu asunnottomuuteen on oman asunnon löytyminen, ja tässä tulee soveltaa ja edelleen kehittää erilaisia instrumentteja.

Koska asunnottomuus on monien hallinnonalojen ongelma, perussuomalaiset esittävät poikkihallinnollista toimintaohjelmaa, jossa painotetaan eri hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja pyritään löytämään ratkaisuja asunnottomien eri ryhmien ongelmiin, ns. katto pään päälle kaikille suomalaisille -mallia.

Muutoinkin asumisen kalleuden ehkäisemiseen on tehtävä entistä enemmän töitä. Eduskuntaryhmämme mielestä eräs tällainen hyvä keino on juuri sähkön siirtohintojen alentaminen sekä verkoyhtiöiden ja niiden monopoliroolin pienentäminen. Muutoinkin suurehko osa kuluttajan sähkölaskusta muodostuu sähkön siirrosta. Nykyinen siirtohinnoittelu on puhdasta rahastusta, johon ei löydy edes liiketaloudellisia perusteita. Sähkön siirron kustannustason laskeminen on perussuomalaisten mielestä tärkeä tavoite. Näin ollen esitämme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin,



**Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp**  
**Eriävä mielipide 1**

joilla varmistetaan, että sähkön siirron osuus kuluttajan sähkölaskusta pystytään pitämään kohtuullisena. Me perussuomalaiset emme myöskään ole korottamassa lämmityspolttoaineiden verotusta, kuten hallitus on tekemässä vetoamalla ilmastotalkoisiin. Samalla tavoin haluamme auttaa kotimaista teollisuutta pysymään maassa. Tämän johdosta esitämme energiaveron laskemista Euroopan unionin minimitasolle.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökohdat.

Helsingissä 7.11.2019

Mauri Peltokangas ps  
Petri Huru ps  
Sheikki Laakso ps

**Valiokunnan lausunto YmVL 6/2019 vp**  
**Eriävä mielipide 2**

**ERIÄVÄ MIELIPIIDE 2**

**Perustelut**

Yhdymme ympäristövaliokunnan lausuntoon pääosin, korostaen kuitenkin seuraavia näkökulmia:

Hallitus käyttää etupainotteisesti kertaluontoiset lisäykset heti kehyskauden alussa ilman tarkempaa tietoa siitä, miten kustannukset katetaan. Ympäristöministeriön pääluokan määrärahojen kokonaistaso alenee kehyskaudella 278 miljoonasta eurosta 205 miljoonaan euroon.

Luonnonsuojeluun tehtävät panostukset ovat kannatettavia. On kuitenkin huolestuttavaa, ettei hallitus ole osoittanut toimia, joilla kasvavat kustannukset katetaan. Seuraavien vuosien ympäristörahoitus jää epävarmuuden peittoon, mikäli valtiontaloudella ei ole kestävää pohjaa. Kaikkiaan tasapainoinen talous takaisi kestävyuden ja mahdolliset ilmastoinvestoinnit myös pitkällä aikavälillä.

Lisäksi on syytä huomata, että ilmastonmuutoksen torjuntaa ja luonnon monimuotoisuuden tukemista tulisi mitata pikemmin vaikuttavuuden ja tulosten kuin käytettyjen eurojen kautta. Esimerkiksi mittavia päästövähennyksiä voidaan toteuttaa karsimalla muun muassa haitallisia yritystykä.

Etenkin yritystoiminnalle olisi tärkeää varmistaa vakaa ja ennakoitava toimintaympäristö. Siksi pitkälle tähtäävät linjaukset olisivat tarpeen. Päätöksiä suuntaviivoista odotetaan. Yritystykien painopistettä tulisi siirtää tuotekehitystä ja päästöttömiä ratkaisuja tukevaan suuntaan, ja ympäristölle ja ilmastolle haitallisia yritystykä tulisi karsia. Nyt nämä haittatuet ovat hallituksen toimesta kasvussa.

Kannustamme hallitusta jatkamaan ja vahvistamaan edelleen edelliskautena aloitettua kestävä kehityksen budjetointia. Talouspolitiikan työkalut, kuten verotus ja budjetointi, on valjastettava vahvemmin osaksi ilmastonmuutoksen torjuntaa.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 7.11.2019

Saara-Sofia Sirén kok  
Sari Multala kok  
Mari-Leena Talvitie kok